

Sønderborg

§ 16 b miljøtilladelse til svineproduktionen på Lille Mommarkvej 35, 6470 Sydals

Meddelt d. 8. juli 2020
Meddelt af Erhverv & Affald
Sønderborg Kommune

Baggrund og læsevejledning

Kommunens afgørelse, vilkår der gælder for husdyrbruget samt de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledningen, og bilag kan læses i kapitel A, B, C og D.

Som følge af husdyrbrugloven skal ansøger indsende oplysninger om en række forhold, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 punkt A og B. Kommunen skal i sin afgørelse beskrive husdyrbrugets særkender og vurdere og begrunde, at det ansøgte ikke har en væsentlig indvirkning på miljøet, og at det opfylder de lovbestemte krav om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) på lugt- og ammoniakemission. Kommunen stiller de relevante vilkår, der sikrer, at husdyrbruget ikke har en væsentlig virkning på miljøet, samt at BAT er overholdt. Selve ansøgningsmaterialet kan læses i kapitel E.

Husdyrbruget på Lille Mommarkvej 35, 6470 Sydals har en ammoniakemission mindre end 3.500 kg NH₃-N pr. år. Det har dermed en størrelse, der lovgivningsmæssigt udløser en ansøgning om miljøtilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b. Den vedlagte ansøgning er et resultat af dialog imellem ansøger og Sønderborg Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen. Ansøgningen danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Registreringsblad

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	27764827
Husdyrbrugets navn	Lille Mommarkvej 35
Beliggenhedsadresse	Lille Mommarkvej 35
Postnummer	6470
By	Sydals

Ansøger

Ansøgersnavn	Jens Christian Jensen
Ansøgeradresse	Svennesmølle 36
Ansøgerpostnummer	6470
Ansøgerby	Sydals
Ansøgertelefon	20117052
Ansøger-email	Svennesmoelle@privat.dk

Konsulent

Konsulent Cvr	25160428
Konsulent virksomhedsnavn	LandboSyd
Konsulentnavn	Henriette Fries
Konsulentadresse	Jens Terp-Nielsens Vej 13
Konsulentpostnummer	6200
Konsulentby	Aabenraa
Konsulenttelefon	20145333
Konsulent-email	hef@landbosyd.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5400017406
CHR numre	18240

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 531 - Lysabild Ejerlav, Lysabild

Matrikel: 196 - Mommark, Lysabild

Matrikel: 277 - Mommark, Lysabild

Matrikel: 278 - Mommark, Lysabild

Matrikel: 279 - Mommark, Lysabild

Matrikel: 9 - Mommark, Lysabild

Tilladelsen er udarbejdet af:

Sagsbehandler: Torben Kobberø

Sønderborg Kommune

Landbrugsgruppen

Erhverv og affald

Rådhusørvet 10

6400 Sønderborg

Sagsnummer: 19/53037

Kvalitetssikret af:ANTN

Indhold

A. Afgørelse	2
1) Baggrund for afgørelse	3
2) Kommunens vurdering og begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav	4
Emissioner og gener	4
3) Samlet vurdering	7
4) Lovgrundlag	7
5) Udnyttelsesfrist	8
6) Revurdering af miljøgodkendelsen	8
7) Retsbeskyttelse	8
B. Vilkår for husdyrbruget	9
Generelle vilkår	9
Indretning og drift	9
Egenkontrol	10
Ressourceforbrug	11
Øvrige emissioner (lugt, støj, lys og støv)	11
Fluer og skadedyr	12
Til- og frakørsel (transport)	12
Reststoffer, affald og naturressourcer	12
Husdyrbrugets ophør	13
C. Offentlighed og klagevejledning	15
Partshøring	15
Annoncering af afgørelse	15
Klagevejledning	15
Civilt søgsmål	16
D. Kommunens bilag	17
E. Miljøansøgningen	18

A. Afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøtilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b på Lille Mommarkvej 35, 6470 Sydals, matrikel 9 med flere til udvidelse af svineproduktion med de stillede vilkår.

Miljøtilladelsen omfatter hele det eksisterende husdyrbruget. Der godkendes ingen nye anlæg.

Der godkendes følgende produktionsareal:

Stald 1 (BBR 4): 634 m² produktionsareal med toklimastald delvist spaltegulv til smågrise.

De godkendte produktionsarealer i staldanlægget kan med denne miljøtilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne til smågriseproduktion. Se en oversigt over staldarealet i figur 1.

Der godkendes følgende eksisterende gødningsopbevaringsareal:

Beholder 1: 727 m² gødningsopbevaringsareal svarende til 3100 m³ flydende husdyrgødning.

Andre godkendelsespligtige driftsbygninger, anlæg, m.v.

Der opføres ingen nye godkendelsespligtige anlæg

Figur 1. placering af produktionsarealer

Dispensationer

Lugt

Sønderborg Kommune meddeler dispensation jf. § 33 stk.1 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (50 % reglen) for genekriteriet til nærmeste enkelt bolig.

I Husdyrgodkendelse.dk er lugtgeneafstanden til enkelt bolig på Lille Mommarkvej 33, 6470 Sydals beregnet til 87,2 meter. Den vægtede gennemsnitsafstand til boligen på Lille Mommarkvej 33, 6470 Sydals er beregnet til 76,4 meter. Den vægtede geneafstand udgør dermed 87 % af den beregnede lugtgeneafstand til enkeltbolig. Jf. § 33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kan lugtgeneafstanden fraviges hvis følgende kriterier er opfyldt:

1. Den vægtede gennemsnitsafstand er mere end 50% af geneafstanden.
2. Lugtemissionen i de enkelte staldafsnit ikke forøges med mindre
  - a. Lugtemissionen samtidig reduceres tilsvarende eller mere i staldafsnit der ligger nærmere det område hvor lugtgeneafstande ikke kan overholdes
  - b. Afstanden fra det staldafsnit hvor lugten øges, er mindst 200% af lugtgeneafstanden.

Af ansøgningsmaterialet fremgår det, at lugtemissionen er uændret i nudrift og ansøgt drift. Derudover er lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser inden for de tre typer hhv. byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig i landzone overholdt. Sønderborg kommune har ikke registreret nogen lugtklager fra naboerne i området, og der sker ingen udvidelse af produktionsanlægget på Lille Mommarkvej 35. Sønderborg Kommune vurderer derfor, at lugt fra stalden ikke vil give væsentlige gener for naboerne, og på den baggrund kan lugtgeneafstanden til enkeltbolig fraviges som ovenfor beskrevet.

1) Baggrund for afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler tilladelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer at miljøtilladelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikrer at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Tilladelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 215717 version 1. I bilag 1 kapitel D ses en oversigt over versionshistorikken og hvilke ændringer der er blevet foretaget som følge af Kommunens sagsbehandling.

I forbindelse med sagsbehandlingen af ansøgningen, har ansøger redegjort for bortledning af overfladevand fra området omkring gyllebeholderen og forbeholderen. Dette gav ikke anledning til yderligere vilkår.

Historik

8 års drift og nudrift

Husdyrbruget på Lille Mommarkvej 35 har 1. november 2012 anmeldt "fulde stalde" med tilladelse til at producere 13.000 smågrise (7,2-30) kg i den eksisterende smågrisestald. Den 6. januar 2014 er der anmeldt skift i dyretype, så tilladelsen blev ændret til 14.981 smågrise (9-28,7) kg som er den produktionstilladelse

der er gældende i nudrift. Der er ikke sket ændringer i produktionsarealet på husdyrbruget de seneste 8 år, derfor er produktionsarealet i 8 årsdriften og nudriften ens.

Ansøgt drift

Sønderborg Kommune har d. 09-12-2019 modtaget en ansøgning om miljøtilladelse af husdyrbruget på Lille Mommarkvej 35, 6470 Sydals. Ansøger ønsker en miljøtilladelse efter de nugældende regler til produktion på et eksisterende godkendt produktionsareal for at opnå mere fleksibilitet.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Sønderborg Kommune vurderer, at miljøtilladelse til at udnytte eksisterende staldes produktionsarealer er erhvervsmæssigt nødvendigt for husdyrbrugets fortsatte drift. Den nye tilladelse sikrer en optimeret drift i smågrisestalden.

2) Kommunens vurdering og begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Landskabelige værdier

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer.

Der stilles derfor ingen vilkår til bevarelsen af de landskabelige værdier.

Ammoniak, natur og bilag IV arter

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne i miljøansøgningen og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ligeledes vurderes det, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

Jord, grundvand og overfladevand

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne i miljøansøgningen, at det ansøgte i eksisterende stalde ikke indebærer væsentlig virkning jordarealer, jordbund eller vandforekomster. For at modvirke risikoen for olieforurening, har Sønderborg Kommune vurderet, at det er nødvendigt at stille vilkår til placering af olietanke og forholdsregler ved uheld, herunder at der på ejendommen skal være materiale til opsamling af spild.

Emissioner og gener

Lugtgener

I miljøansøgningens afsnit 2.6 (Kapitel E) er der redegjort for lugtberegningerne i husdyrgodkendelse.dk. Den nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt er Lille Mommarkvej 33 som er lokaliseret 76,4 meter sydøst for smågrisestalden. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser at lugtgeneafstanden til enkeltbolig uden landbrugspligt er 87,2 meter. Afstanden til Lille Mommarkvej 33 udgør dermed 87 % af den korrigerede lugtgeneafstand. Alle andre lugtgeneafstande er overholdt. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 33 giver

mulighed for, at godkende ansøgninger som overholder 50 % af geneafstanden til nærmeste enkeltbolig. Sønderborg Kommune vurderer at betingelserne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 33 er opfyldt - Se også redegørelsen i kapitel A side 2 og 3. Den ansøgte § 16 b tilladelse meddeles dermed undtagelsesvis selv om lugtgeneafstanden til nærmeste enkelt bolig uden landbrugspligt kun er overholdt med 87 %.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Støjgener

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne i miljøansøgningen afsnit 2.7.1 (kapitel E) og det faktum at driften ikke ændres i forhold til den nuværende drift at der ikke sker støjbelastningen ud over hvad der er forventeligt fra en ejendom med den pågældende drift. Sønderborg kommune har aldrig modtaget støjklager i forbindelse med driften på Lille mommarkvej 35. På den baggrund vurderes det at den beskrevne drift overholder de vejledende støjgrænser i landzonen. Lille Mommarkvej 35 er lokaliseret hhv. 993,5 og 1084 meter fra samlet bebyggelse og byzone. På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune at der ikke sker nogen væsentlig støjbelastning af disse områder.

Der er to enkeltboliger tæt på ejendommen, derfor stilles der vilkår om overholdes af de vejledende støjgrænser i det åbne land.

Rystelsesgener

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne i miljøansøgningen afsnit 2.7.2 (kapitel E), at der ikke er risiko væsentlige gener i form af rystelser og vibrationer fra ejendommens tekniske anlæg og arbejdsstrafik på ejendommens matrikel.

Støvgener

Sønderborg Kommunes vurdering sker på baggrund af beskrivelserne i miljøansøgningen afsnit 2.7.3 (kapitel E) og at stalden er afskærmet med beplantning mod de nærmeste naboer som dæmper en evt. støvspreddning. Endvidere er de nærmeste naboer lokaliseret mindst 74 meter fra stalden

Flue- og rottegener

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne i miljøansøgningen afsnit 2.7.5 (kapitel E) at der ikke forventes væsentlige gener i forholde til fluer- og rotter med den ansøgte drift.

Der stilles vilkår om en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse.

Transportgener

I ansøgningens afsnit 2.7.6 (kapitel E) er der redegjort for antallet af transportere i nudrift og i ansøgt drift. Det fremgår af ansøgningen at antallet af transportere stiger fra 457 til 469 årligt. Stigningen skyldes udelukkende at antallet af gylletransportere forøges med 12 om året. Den øgede produktion af gylle skyldes at de eksisterende produktionsarealer kan udnyttes mere effektivt med den nye miljøtilladelse. Der forventes derfor en produktion på ca. 1.500 flere smågrise om året på det samme produktionsareal. Gylletransporterne stiger

derfor fra 57 til 69 om året. Udkørsel af gylle er begrænset til nogle få dage om foråret og efter høst. Sønderborg Kommune vurderer på den baggrund at de 12 øgede transporter ikke er en væsentlig gene ud over hvad man må forvente at skulle tåle når man bor i landzonen.

Lysgener

Lysforholdene er beskrevet i ansøgningens afsnit 2.7.4 (kapitel E). Da staldlys fortrinsvist er tændt i almindelige arbejdstimer, og der ikke er kraftige udendørs lyskilder, vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke forekommer en væsentlig gene-påvirkning fra ejendommens belysning.

Uhygiejniske forhold

Affald håndteres efter Sønderborg Kommunes affaldsregulativ for erhvervsaffald, døde dyr opbevares i lukkede beholdere, samt at der forebygges mod skadedyr i den daglige drift. Sønderborg Kommune vurderer på den baggrund, at der ikke sker en væsentlig indvirkning på miljøet i forhold til uhygiejniske forhold som følge af det ansøgte.

Affald

Ansøger har redegjort for affaldshåndtering og -mængder i afsnit 2.8.2.

Husdyrbruget er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og ansøger skal selv sørge for at sortering, opbevaring og bortskaffelse sker i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativ.

Ejer skal sikre sig, at genanvendeligt affald bliver afleveret til et registreret genanvendelsesanlæg.

Der henvises til:

- Affaldsbekendtgørelsen
- Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier Forskrift 1/2011
- Regulativ for erhvervsaffald, 2017
- Regulativ for husholdningsaffald, 2017
- Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr

For at sikre, at der ikke sker forurening på ejendommen i forbindelse med opbevaring og håndtering af farligt affald, stilles der vilkår til opbevaring af farligt affald.

På baggrund af ovenstående, vurderer Sønderborg Kommune at opbevaring, håndtering og bortskaffelse af affald ikke vil medføre forurening eller gener.

Reduktion af ammoniak ved anvendelse af BAT

BAT Ammoniakemission

Der er et krav om vurdering af de væsentlige virkninger på miljøet og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) indenfor ammoniakemissioner, når produktionen medfører en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år. Af ansøgningens afsnit 2.5 (kapitel E) og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk fremgår

det at husdyrbrugets samlede ammoniakudledning er beregnet til 646 kg NH₃-N/år. Miljøtilladelsen på Lille Mommarkvej er således ikke omfattet af BAT krav.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Generelle regler jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen

Herunder bl.a

- Rengøring af arealer, hvor der kun kortvarigt går dyr

3) Samlet vurdering

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Sønderborg Kommunes samlede vurdering, at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv

4) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Lovbek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1251 af 29. november 2019, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøtilladelsen er kun en del af det retsgrundlag som husdyrproduktionen er underlagt.

Husdyrbruget har et produktionsareal større end 100 m² og en ammoniakemission mindre end 750 kg NH₃-N pr. år. Husdyrbruget er derfor omfattet af husdyrbruglovens § 16 b og er godkendelsespligtigt med Sønderborg Kommune som godkendelses- og tilsynsmyndighed.

Andre tilladelser og dispensationer

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at den meddelte tilladelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen. Da der hverken sker ændringer i indretning eller udformning af bygninger, skal der ikke søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Sønderborg Kommune.

5) Udnyttelsesfrist

Miljøtilladelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Hvis tilladelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

6) Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøtilladelser efter husdyrbruglovens § 16 b skal ikke revurderes.

7) Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøtilladelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøtilladelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøtilladelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for tilladelsen.

Generelle vilkår

- 1) Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet i husdyrgodkendelse.dk skema nr. 215717 vers.1.

Indretning og drift

- 2) Stalde, produktionsarealer og produktionstype skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel A, dyrene skal være placeret i de med rødt markerede stalde, se figur A.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Smågrisestald 926		Mekanisk ventilation	6 m	(#240769) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	634

Tabel A. Stalde, produktionsareal og produktionstype

Figur A. Oversigt over ejendommens anlæg

Egenkontrol

- 3) Vand- og elforbrug, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

- 4) Husdyrbrugets gødningsopbevaringsanlæg skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel B.

Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder	Flydende				727

Tabel B. Gødningsopbevaringsanlæg svarende til 3.100 m³

- 5) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle
- 6) Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvløsende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Ressourceforbrug

- 7) Hvis husdyrbrugets vandforbrug overstiger **2.530 m³**, skal ansøger sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor forbruget er steget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.

Øvrige emissioner (lugt, støj, lys og støv)

Lugt

- 8) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre. Stalde inklusiv ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt.

Støj

- 9) Bidraget fra landbruget med adressen Lille Mommarkvej 35, 6470 Sydals til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 – 07.00
	dB(A)	dB(A)	dB(A)
Det åbne land	55	45	40

Tabel C. Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A)

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen.

I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Lys

- 10) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Støv

- 11) Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Vurderingen foretages af tilsynsmyndigheden.

Fluer og skadedyr

- 12) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.
- 13) Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Til- og frakørsel (transport)

- 14) Ved transport af husdyrgødning skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, så spild så vidt som muligt ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal det straks opsamles.

Reststoffer, affald og naturressourcer

Spildevand

- 15) Vask af maskiner, redskaber og transportvogne skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer, hvor der er vegetation.

Affald og kemikalier

- 16) Affald skal opbevares og håndteres som beskrevet i Sønderborg Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald.
- 17) Spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag og stå på rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige og spild ikke ødelægger de andre beholdere. Beholderne skal være mærket med indhold. Under beholderne skal der være en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles.
- 18) Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opslugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opslugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
- 19) Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som dagrenovation.

Olie og diesel

- 20) Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Tankningen skal ske under opsyn.

Kemikalier og andre stoffer

- 21) Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Døde dyr

- 22) Døde dyr skal opbevares i lukkede beholdere. Opbevaringen må ikke give anledning til væsentlige lugtgener og må ikke medføre uhygiejniske forhold.

Husdyrbrugets ophør

- 23) Ved hel ophør af husdyrbruget skal det anmeldes til kommunen senest 4 uger efter ophør, og der skal på husdyrbruget foretages følgende:
  - Affald, foder, husdyrgødning og husdyrbesætning fjernes
  - Stalde-, foder – og husdyrgødningsopbevaringsanlæg rengøres
  - Rørføringer i husdyrgødning eller foder afblændes eller graves op

Lille Mommarkvej 35, 6470 Sydals

- Pumpeudstyr i forbindelse med gyllebeholdere afmonteres
- Bortskaffelse af restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. i henhold til Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

C. Offentlighed og klagevejledning

Miljøtilladelsen er meddelt den 8. juli 2020

Partshøring

Et resume og et link til udkast til miljøtilladelse blev den 13. maj 2020 udsendt til høring hos naboer (ejere og beboer) inden for konsekvensområdet for lugt (341 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent.

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 14 dage frem til og med den 27. maj 2020. partshøringen gav ingen indsigelser.

Annoncering af afgørelse

Miljøtilladelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 8. juli 2020 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Sønderborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Sønderborg Kommune.

Sønderborg Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb **fredag 5. august 2020**

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Sønderborg Kommune i klageportalen.

Sønderborg Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Lille Mommarkvej 35, 6470 Sydals

Når Sønderborg Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i husdyrbrugloven, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Torben Kobberø

Erhverv og Affald

Sønderborg Kommune

D. Kommunens bilag

Bilag 1 –Versionshistorik; da der ikke har været bemærkninger til ansøgningsmaterialet er der ingen versionshistorik

E. Miljøansøgningen

Ansøger har indsendt en ansøgning om miljøtilladelse med tilhørende bilag. Det er miljørådgiver Henriette Fries fra LandboSyd, der har udarbejdet ansøgningsmaterialet

Ansøgningen med bilag er vedlagt på de følgende sider.

Ansøgning om § 16b miljøtilladelse

**Lille Mommarkvej 35
6470 Sydals**

Ansøgning om smågrisehold i eksisterende stalde
Skema 215717 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5)

Ansøger og ejer	Jens Christian Jensen Svennesmølle 36 6470 Sydals Svennesmoelle@privat.dk
Husdyrbrugets adresse	Lille Mommarkvej 35, 6470 Sydals
CVR-nummer	27764827
CHR-nummer	18240
Kommune	Sønderborg Kommune
Ejendomsnummer	5400017406
Matrikel-nr.	Matrikel: 531 - Lysabild Ejerlav, Lysabild Matrikel: 196 - Mommark, Lysabild Matrikel: 277 - Mommark, Lysabild Matrikel: 278 - Mommark, Lysabild Matrikel: 279 - Mommark, Lysabild Matrikel: 9 - Mommark, Lysabild
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Svennesmølle 36, 6470 Sydals Rymosevej 6, 6470 Sydals
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	215717
Konsulent	Henriette Fries LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail hef@landbosyd.dk Tlf.: 20145333

Forord / læsevejledning

Denne ansøgning beskriver det ansøgte projekt på Lille Mommarkvej 35, 6470 Sydals. Det ansøgte omfatter en overgang til stipladsmodellen, og der sker ingen ændring i driften eller bygningerne.

Ansøgningen behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved ejendommens produktion og den ansøgte ændring i dyreholdet. Rapporten indeholder en beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte.

Til ansøgningen følger også bilag i form af staldskitser med tilhørende regneark til opgørelse af produktionsarealerne, oversigt over ejendommen, kapacitetsberegning samt en beredskabsplan. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve ansøgningen med bilag 1-4 i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøtilladelse.

Miljøansøgningen er udarbejdet på baggrund af oplysninger og staldskitser modtaget fra Jens Chr. Jensen, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5)	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	5
2. Husdyrbruget og det ansøgte	6
2.1 <i>Indretning og drift af anlægget (B1, B5)</i>	6
2.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2)</i>	8
2.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)</i>	8
2.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)</i>	8
2.5 <i>Ammoniakemission og -deposition (B5, B4)</i>	11
2.6 <i>Lugtmission (B6, B4)</i>	15
2.7 <i>Øvrige emissioner og gener (B7, D1b)</i>	16
2.7.1 <i>Støj (B7, D1b)</i>	16
2.7.2 <i>Rystelser og vibrationer (B7, D1b)</i>	16
2.7.3 <i>Støv (B7, D1b)</i>	17
2.7.4 <i>Lys (B7, D1b)</i>	17
2.7.5 <i>Skadedyr (B7)</i>	17
2.7.6 <i>Transporter (B7)</i>	17
2.8 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer (B8)</i>	18
2.8.1 <i>Døde dyr (B8)</i>	18
2.8.2 <i>Affald (B8)</i>	18
2.8.3 <i>Olie- og kemikalier (B7 og B8)</i>	18
2.8.4 <i>Råvarer (B7)</i>	19
2.8.5 <i>Energiforbrug (B8)</i>	19
2.8.6 <i>Vandforbrug (B8)</i>	19
2.8.7 <i>Spildevand og restvand (B8)</i>	20
2.9 <i>Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)</i>	20
2.10 <i>Forslag til egenkontrol (B7)</i>	20
2.11 <i>BAT-Ammoniakemission (B9)</i>	20
2.12 <i>Grænseoverskridende virkninger (B10)</i>	20
2.13 <i>Oplysninger om konsulenten (A4)</i>	21
3. Konklusion	21
4. Bilag	21

1. Indledning

Denne miljøansøgning beskriver og vurderer det eksisterende smågrisehold og overgangen til stipladsmodellen på Lille Mommarkvej 35, 6470 Sydals.

Denne ansøgning indsendes idet der ønskes en miljøgodkendelse efter de nugældende regler til fri produktion i stalden. Kravene til at lugt, ammoniak og BAT er overholdt. Desuden søges om dispensation til 50 % reglen for lugt.

2. Husdyrbruget og det ansøgte

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition, støj, støv, lys, skadedyr, transport, affald og forbrug af ressourcer.

2.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5)

Husdyrbruget er centreret omkring Lille Mommarkvej, hvor stuehuset og ladebygningerne ligger på den sydlige side af Lille Mommarkvej. På den modsatte side af vejen ligger smågrisestalden og en gylletank. Husdyrbruget med bygning mv. ses af figur 1 samt af bilag 1.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg mv. Foto: husdyrgodkendelse.dk

2.1.1 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages forskellige beregninger, i forhold til forskellen mellem før og efter situationen for husdyrbruget, og her til skal husdyrproduktionen for 8 år siden medtages. Derfor skal 8 årsdriften og nudriften fastsættes.

8 års- og nudriften

I 2010 blev der meddelt en § 11 miljøtilladelse til en udvidelse af husdyrbruget, denne tilladelse blev ikke udnyttet og er derfor bortfaldet. Den 1. november 2012 blev der søgt om en anmeldelse om "fulde stalde", fra 10.500 til 13.000 smågrise i den eksisterende stald. Den 6. januar 2014 blev der meddelt et "skift i dyretype" i de eksisterende bygninger. Anmeldelse gav tilladelse til 14.981 smågrise (9-28,7 kg).

Der er ikke sket ændringer i stalden siden produktionen blev ændret til smågrise i 2005/2006, hvorfor produktionsarealerne i 8-års drift og nudrift er identisk med ansøgt drift.

Produktionsarealerne for 8-års driften og nudriften fremgår af nedenstående tabel 1.

Ansøgt drift

Produktionsarealerne er opgjort ud fra staldtegningen som ses af bilag 2, og opgørelse af produktionsarealet fremgår af bilag 2a. Ligeledes fremgår produktionsarealerne i den eksisterende stald af nedenstående Tabel 1. I ansøgt drift søges der om at bibeholde smågrise i toklimastald med delvis spaltegulv.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Smågrise-stald	926	Mekanisk ventilation	6 m	(#240769) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	634
Nudrift						
Smågrise-stald	926	Mekanisk ventilation	6 m	(#241734) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	634
8 års drift						
Smågrise-stald	926	Mekanisk ventilation	6 m	(#241770) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	634

Tabel 1: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer, Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

2.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af Tabel 2. For opbevaringsanlæg er 8 års driften, nudriften og ansøgt drift identiske.

Lagre med flydende husdyrgødning				
Lager navn	Overfladeareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission for lager (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift				
Gyllebeholder	727	290,9	0,0	290,9
Nudrift				
Gyllebeholder	727	290,9	0,0	290,9
8 års-drift				
Gyllebeholder	727	290,9	0,0	290,9

Tabel 2: Opbevaringsanlæg på adresse, tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Opbevaringskapacitet

Ved en beregning baseret på en produktion af 16.500 smågrise (9-28 kg) produceres der en gyllemængde på ca. 1713 m³ pr. år. Udover gylle, ledes der også regnvand fra udleveringsrampen. Rampen er opmålt til ca. 10 m², hvilket giver en årlig vandmængde på 11 m³. Denne beregning viser, at der på Lille Mommarkvej 35 er i alt ca. 21,6 måneders opbevaringskapacitet.

2.1.3 Drift af anlægget

Der er 2-3 ansatte der varetager driften på ejendommen. Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele reparereres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges og der tjekkes først om der er plads i gyllebeholderne
- Der er sundhedsrådgivning af svinebesætningen
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagtning
- Der føres journal over medicinforbrug
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig kontrol af slukningsudstyr
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for ejendommen

2.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2)

Der sker ingen bygningsmæssig ændring i forbindelse med overgangen til stipladsmodellen. Gulvtypen i stalden bibeholdes med delvis spaltegulv

Diverse placeringer af stalde og anlæg mv. fremgår af bilag 1 og 2.

2.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger har ud over smågriseproduktionen på Lille Mommarkvej 35, også en soproduktion på Svennesmølle 36 og en slagtesvinsproduktion på Rymosevej 6 på Sydals.

Lille Mommarkvej 35 har både egen opbevaringskapacitet og foderfremstilling. Derfor drives ejendommene teknisk og driftsmæssigt hver for sig, og er derfor ikke nært forbundet.

2.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)

Landskab og Kulturarv

Staldanlægget og gyllebeholderen ligger i Sønderborg Kommune mellem Sarup og Tandslet. Husdyrbruget ligger i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder, og i overgangen mellem et moræne- og et dødislandskab mod nord. Området er domineret af store flade marker med en del beplantning. Denne beplantning gør, at ejendommen set fra Kegnæsvej er forholdsvis afskærmet.

Svinestalden er opført i gule mursten med grå eternittag. De øvrige bygninger på den modsatte side af Lille Mommarkvej har hvide facader og hhv. grå eternittag og teglstenstag.

Ifølge Sønderborg Kommunes kommuneplanen ligger husdyrbruget indenfor områder der er udpeget som bevaringsværdige landskaber, men udenfor større sammenhængende landskaber og særlige værdifulde geologiske beskyttelsesområder.

Afstandskrav

Husdyrbruget overholder Husdyrlovens afstandskrav jf. § 6, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

Husdyrbruget overholder også afstandskravene jf. Husdyrlovens § 8. I tabel 3 herunder er afstande jf. Husdyrlovens § 8 vist.

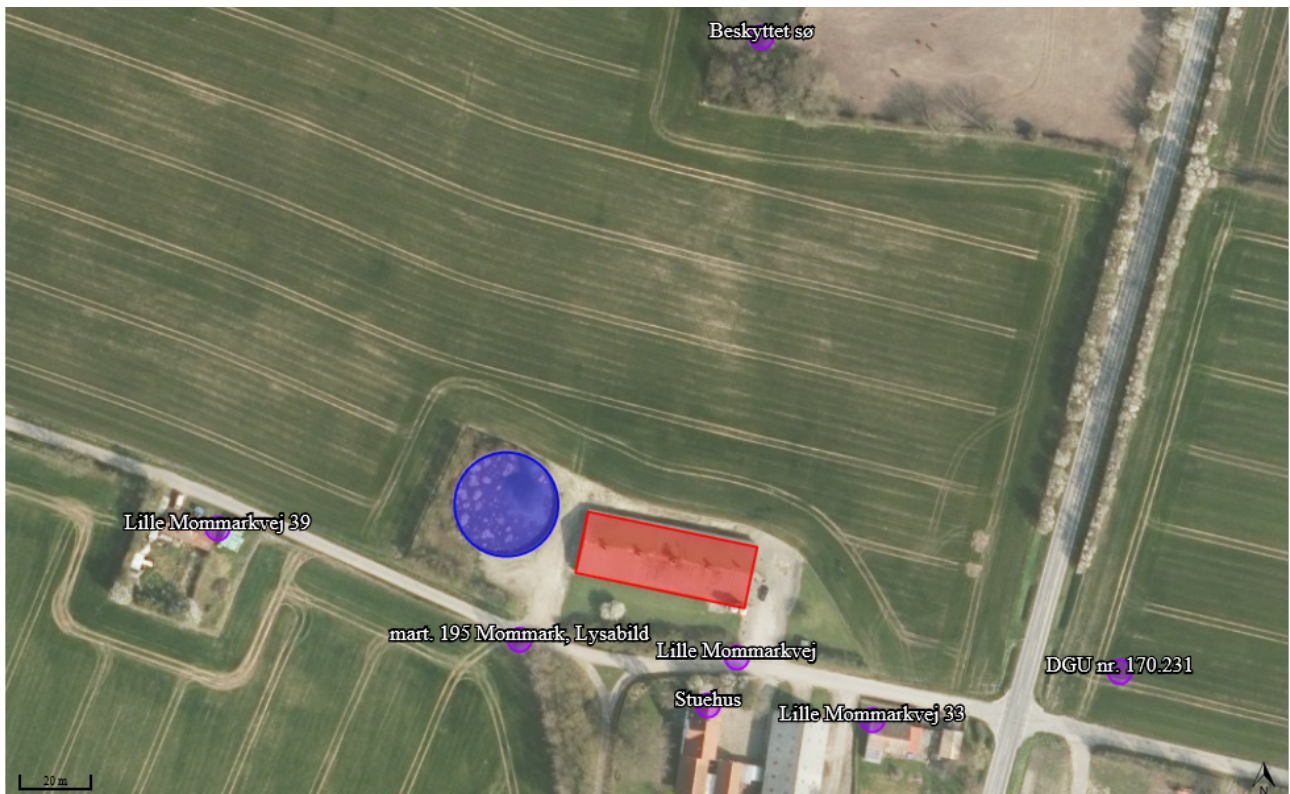
mart. 195 Mommark, Lysabild - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Smågrisebald	26
Gødningslager	Gyllebeholder	25
Beskyttet sø - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Smågrisebald	146
Gødningslager	Gyllebeholder	141
Lille Mommarkvej 33 - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Smågrisebald	50
Gødningslager	Gyllebeholder	109
Lille Mommarkvej 39 - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Smågrisebald	106
Gødningslager	Gyllebeholder	70

DGU nr. 170.231 - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Smågrisebald	112
Gødningslager	Gyllebeholder	171
Lysabild Vandværk - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Smågrisebald	1701
Gødningslager	Gyllebeholder	1714
Lille Mommarkvej - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Smågrisebald	15
Gødningslager	Gyllebeholder	66
Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Smågrisebald	30
Gødningslager	Gyllebeholder	68

Tabel 3: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1. Tabellen angiver den bygning/gødningslager der ligger tætteste på punktet der refereres til i Husdyrlovens § 8. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Det fremgår af tabel 3, at afstanden fra naboskel ved matr. 195, Mommark, Lysabild er på 25 meter. Ved udvidelse eller ændringer der medfører forøget forurening, er afstandskravet 30 meter til skel. Da der ikke sker ændringer i stalden eller på husdyrbrugets udenomsarealer, anses det ikke at ske en forøget forurening fra husdyrbruget, hvorfor afstandskravet er overholdt.

På kortudsnittet i figur 2 herunder er vist nærmeste, sø, naboskel, vandboring, offentlig vej, nabobeboelse og stuehuset. Nærmeste vandværksboring og levnedsmiddelvirksomhed ligger langt fra ejendommen, hvorfor det ikke er vist.

Figur 2, Kortudsnit fra Husdyrgodkendelse.dk over afstande. Nærmeste almen vandforsyning og levnedsmiddelvirksomhed fremgår ikke af kortet. foto: husdyrgodkendelse.dk

2.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalden og opbevaringslagret på Lille Mommarkvej 35 fremgår af tabel 4. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift 646 kg N/år. Da der ingen ændring sker på ejendommen er ammoniakemissionen den samme i 8 års- og nudriften.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	355,0	290,9	646,0
Nudrift	355,0	290,9	646,0
8 års-drift	355,0	290,9	646,0

Tabel 4: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

I Tabel 5 ses de specifikke krav for maksimal total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur, samt krav der kan stilles til kategori 3 natur. Mens de nærmeste naturtyper i forhold til husdyrbruget udpeget ses i figur 3, 4 og 5.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL1 (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. Totaldeposition (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 5: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

¹ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1122 af 03/09/2018

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 natur ligger ca. 10 km øst for ejendommen og indgår i natura2000 området "Sønderskov og Lambjerg Indtægt". I husdyrgodkendelse er der desuden angivet et ekstra punkt for kategori 1 natur ved den nye habitatudpegning ved Lambjerg Indtægt.

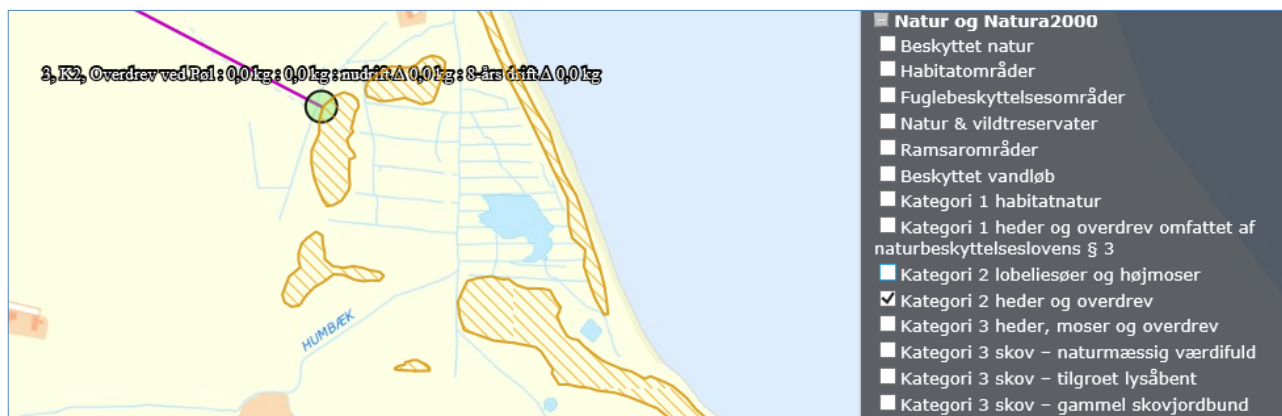
Det nærmeste udpegede punkt ved Lambjerg Indtægt har en totaldeposition på 0,0 (kg N/ha/år). Da de udpegede punkter har en totaldeposition under 0,2 kg N/ha/år, er det ikke blevet udsøgt hvorvidt der ligger andre husdyrbrug der kan give kumulation til kategori 1 områderne.

Figur 3: Kortudsnit der viser de ammoniakberegningpunkter der er angivet i husdyrgodkendelse.dk til kategori 1-natur. Kort: husdyrgodkendelse.dk

Kategori 2 natur

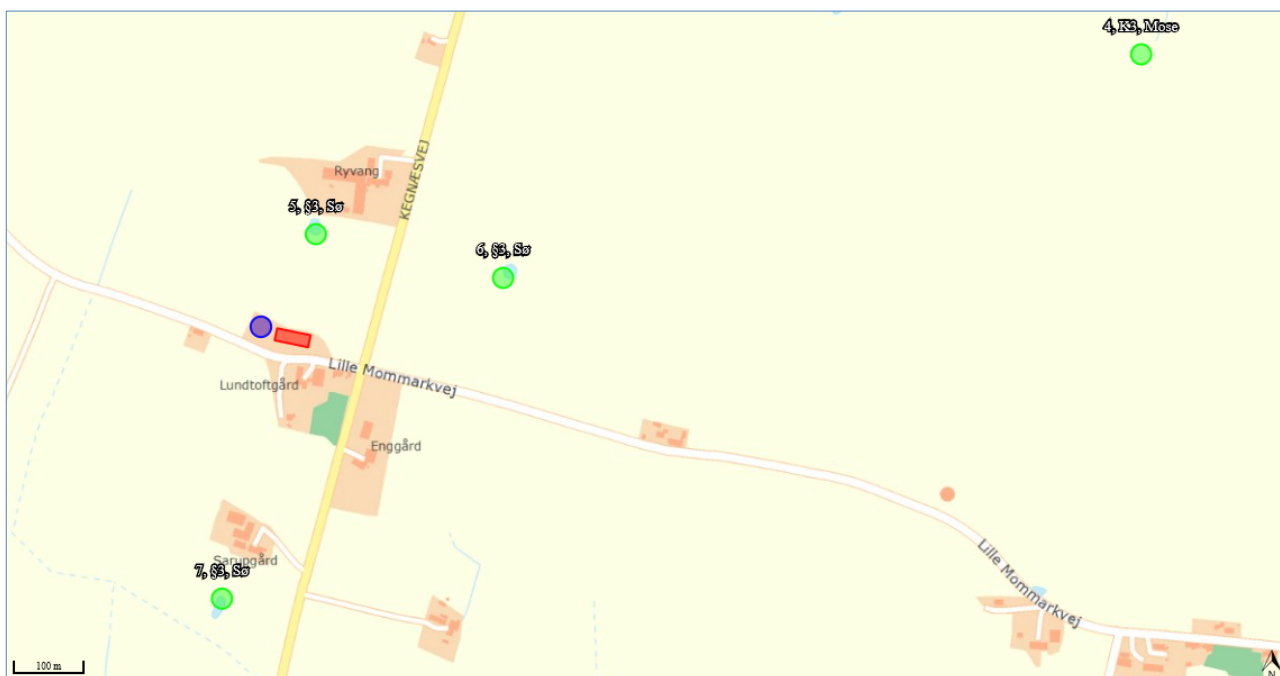
Syd for ejendommen ved Pøl ligger flere kategori 2 overdrev i Humlemade. Det nærmeste af disse områder er udpeget i husdyrgodkendelse.dk, se Figur 4. Det nærmeste areal ligger i en afstand af 3400 meter fra ejendommen og modtager 0,0 kg NH₃-N/ha/år i totaldeposition. Beskyttelsesniveauerne på 1 kg N/ha pr. år er overholdt.

Figur 4: Samtlige ammoniakdepositions-beregningpunkter for kategori 2 natur. Kort: Husdyrgodkendelse.dk

Kategori 3 natur og § 3 områder

Det nærmeste kategori-3 naturområder ligger ca. 1300 meter fra ejendommen, mens der indenfor en kort afstand til ejendommen er tre §3 beskyttede søer, se placering i Figur 5 nedenfor.

Figur 5: Ammoniakdepositionsregningsskema for kategori 3 natur og § 3 natur tæt ved ejendommen, ansøgningsskema 215717. Kort: Husdyrgodkendelse.dk

Da den samlede meremission for 8 årsdriften og nudriften er 0 kg NH₃-N/år, er den beregnede merdeposition til kategori 3 naturen og § 3 natur på 0,0 NH₃-N/år. Beregningen af deposition ses af nedenstående tabel 6.

Bilag IV arter

I en radius fra 1000 meter er der ingen bilag IV registrering i Sønderborg kommunes GIS-kort og naturdatabasen.

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
7, §3, Sø	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,0
6, §3, Sø	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,2
5, §3, Sø	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,5
4, K3, Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
3, K2, Overdrev ved Pøl	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
2, K1, Overdrev i Sønderkov	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
1, K1? Ny habitatafgrænsning	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Tabel 6: Oversigt over merdeposition og total deposition kg N/ha/år. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

2.6 Lugtemission (B6, B4)

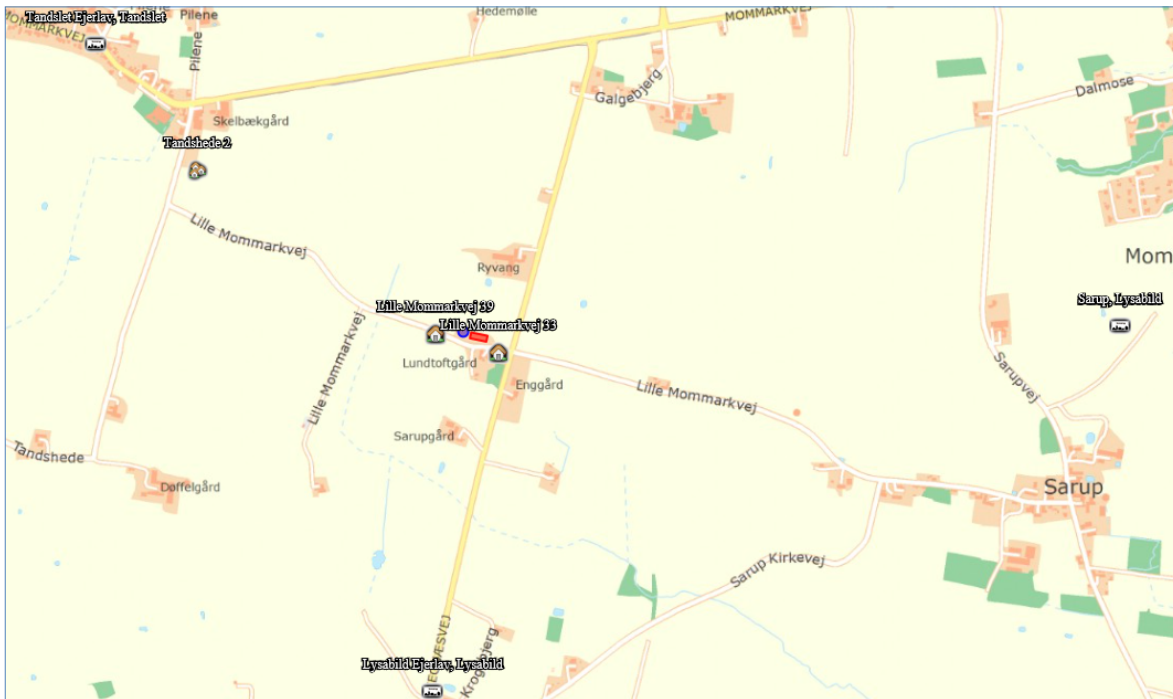
Nærmeste lugtberegningpunkter er udpeget i skema 215717 i Husdyrgodkendelse.dk, se Figur 6.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Lille Mommarkvej 33 og Lille Mommarkvej 39. Mens nærmeste samlet bebyggelse udspringer ved Tandshede 2. Der er udpeget to byer, Tandset og Lysabild og et sommerhusområde ved Mommark.

Der er ikke kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug i forhold til lugt og nærmeste nabo, samlet bebyggelse eller byzone, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for henholdsvis 100 m fra enkeltbeboelser uden landbrugspligt eller 300 m fra samlet bebyggelse eller byzone- og sommerhusområde.

Af Tabel 7 fremgår det at beskyttelsesniveauet for lugt ikke er overholdt til naboen Lille Mommarkvej 33. Kommunen har mulighed for at godkende det ansøgte, hvis afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand (jf. §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Lugtemissionen må ikke forøges, medmindre den samtidig reduceres tilsvarende i staldafsnit der ligger nærmere naboen.

Husdyrbruget overholder 87 % af geneafstanden til naboen på Lille Mommarkvej 33 og den samlede lugtemission fra husdyrbruget er uændret i forhold til nudriften. Husdyrbruget overholder dermed kriterierne i §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og miljøtilladelsen søges derfor under undtagelsesreglen for lugt. I forbindelse med opstarten af miljøansøgningen blev Sønderborg kommune kontaktet med henblik på en forhåndsvurdering af ansøgningen. Kommunen har udtalt, at de er indstillet på at behandle ansøgningen under anvendelse af undtagelsesreglen for lugt såfremt kriterierne er overholdt.

Figur 6: Nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Lille Mommarkvej 33	0	FMK	87,2	87,2	76,4	Nej
Stald: Smågristald		NY (ansøgt)	44,1	35,3	76,4	Ja
		NY (nudrift)	44,1	35,3	-	-
		FMK (ansøgt)	87,2	87,2	76,4	Nej
		FMK (nudrift)	87,2	87,2	-	-
Lille Mommarkvej 39	0	FMK	87,2	87,2	131,8	Ja
Tandshede 2	0	FMK	155,1	155,1	993,5	Ja
Lysabild Ejerlav, Lysabild	0	FMK	275,8	275,8	1084,2	Ja
Sarup, Lysabild	0	FMK	275,8	275,8	1946,4	Ja
Tandslet Ejerlav, Tandslet	0	FMK	275,8	275,8	1463,7	Ja

Tabel 7: Beregning af lugt geneafstand til Nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

2.7 Øvrige emissioner og gener (B7, D1b)

Husdyrbruget er beliggende ca. 1000 m fra nærmeste husdyrbrug på Tandshede 9, hvorfor det vurderes, at der ikke vil kunne opstå kumulative effekter med hensyn til støj, vibration, støv- og lysgener, skadedyr og affald.

2.7.1 Støj (B7, D1b)

Ventilationen af staldanlæg vil være den væsentligste kilde til støj. Ventilationen kører mest i dagtimerne og mest om sommeren. Der vil dog være et behov for ventilation af staldene i alle døgnets timer. Ventilationsanlægget er udformet, så det ikke støjer unødigt.

Aflæsning af foder giver anledning til støj, det er dog begrænset til ca. ½ - 1 times varighed for hver leverance. Foderleverancer foretages normalt mellem 06.00 og 19.00 på hverdage. Kørsel med dyr vil så vidt som det er muligt blive udført i tidsrummet 06.00 til 19.00.

Angivelse og placering af støjkilder, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne, ses i tabel 8 og bilag 4.

Støjkilde	Driftstid
Ventilationsafkast	Døgndrift
Kompressor til fodringsanlæg	Kun ved trykfald (automatisk tænd/sluk)
Kompressor til landeanlæg	
Lastbiler mv.*	Primært i dagtimerne

Tabel 8; Årlige og daglige driftsperioder under normale forhold

2.7.2 Rystelser og vibrationer (B7, D1b)

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes andet end hvis man opholder sig klods op ad anlæggene. De eneste rystelser, der eventuelt vil kunne opleves af omgivelserne, vil være, hvis stuehuse ligger meget tæt på veje, hvor der foregår trafik af gyllevogne, transportere af foder og dyr m.v. Der ligger ingen nabobeboelser klods op ad husdyrbrugets overkørsler til offentlig vej eller privat fællesvej.

2.7.3 Støv (B7, D1b)

Der kan forventes støvbidrag fra staldenes ventilationsanlæg, fodringsanlæg og i forbindelse med håndtering af foder, intern transport og kørsel på grusveje/befæstet areal ved staldbygningen og gyllebeholderen.

Der vil fodres med tørfoder på ejendommen. Det indkøbte færdigfoder blæses ind i siloerne og køres herefter ind i stalden med snegl.

2.7.4 Lys (B7, D1b)

Belysningsforhold på facader og udenfor bygninger er af begrænset karakter og den belysning der er på driftsbygningerne er mindre lamper, således at personalet kan færdes sikkert.

Der er lys tændt i stalden ved behov, enten pga. arbejde i stalden eller af hensyn til dyrene. Alt lys i stalden er slukket om natten.

2.7.5 Skadedyr (B7)

Anticimex varetager både rotte- og fluebekæmpelse på ejendommen. De kommer 6-8 gange årligt.

Skadedyr bekæmpes ved at holde rent og ryddeligt omkring staldanlægget samt omkring foder- og gødningsopbevaringsanlæg. Der foretages egenkontrol af døre og porte så skadedyr så vidt muligt forhindres adgang. Ved konstateret rotteaktivitet kontaktes den kommunale bekæmpelse. Ved grundig og effektiv rengøring af stalden har fluer ikke mulighed for at udvikle sig. Ved flueudvikling vil disse blive bekæmpet.

2.7.6 Transporter (B7)

Al transport i forbindelse med husdyrbruget sker via indkørslerne fra Lille Mommarkvej 35.

Tunge transportere sker typisk i tidsrummet 06.00-19.00 på hverdage. Herudover er der kørsel med personbiler. Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 6 gange dagligt. Der sker ingen markdrift fra ejendommen, og gyllekørsel foretages af maskinstationen.

Tunge transportere	Nudrift antal/år	Ansøgt drift antal/år
Indkørsel af foder	52	52
Levende dyr til ejendommen (5-6 læs hver anden uge)	156	156
Levende dyr fra ejendommen (5-6 læs hver anden uge)	156	156
Udkørsel af gylle (traktor og gyllevogn, kapacitet til 25 tons)	57	69
Afhentning af døde dyr (lastbil) døde dyr afhentes dagen efter dyret er dødt.	36	36
Maksimalt i alt	457	469

Tabel 9 Skønnede antal transportere

2.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8)

2.8.1 Døde dyr (B8)

Opbevaringen sker i lukkede beholdere, ved de forskellige staldafsnit. Efter behov tilkaldes DAKA for tømning og bortskaffelse. Før afhentningen placeres beholderne ved gyllebeholderen (se bilag 4).

På grund af hygiejniske forholdsregler, indhentes containerne ikke straks efter afhentning af døde dyr. Nogle timer efter afhentning og kontakt med fremmed transportmateriel, fordeles containerne atter ved de respektive staldafsnit. Med jævne mellemrum rengøres beholderne.

2.8.2 Affald (B8)

Herunder er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olie- og kemikalieaffald:				
Spraydåser	Depotrum i stalden, og samles på Svennesmølle 36.	Ansøger	SOFOR, Glansager Genbrugsplads	2-3 kasse årligt
Fast affald:				
Kanyler/medicinrester/emballage	Depotrum i stalden	Ansøger	SOFOR, Glansager Genbrugsplads	En kanyle boks hvert 3. år.
Tom emballage (papir/pap)	Opbevares på hovedejendommen, Svennesmølle 36.	Ansøger	SOFOR, Glansager Genbrugsplads	100-200 kg/år
Tom emballage (plast)	Opbevares på hovedejendommen, Svennesmølle 36.	Køres til hovedejendommen		100-200 kg/år
Lysstofrør og elsparepærer	Maskinhuset	Ansøger	SOFOR, Glansager Genbrugsplads	En kasse hvert 5. år
Jern og metal	Opbevares på hovedejendommen, Svennesmølle 36.	HL jern og metal		0-1 ton/år

Tabel 10, Affaldshåndtering og mængder

Der opbevares ikke sprøjtemidler, spildolie, oliefiltre m.m fra maskiner, da markdriften udgår fra Svennesmølle 36. Pap sorteres ansøger og bringer til genbrugspladsen, mens brændbart herunder tom emballage opbevares i en container på Svennesmølle 36.

Der benyttes ikke mere foder end der er behov for og husdyrgødning anvendes til gødskning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

Generelt sorteres, opbevaring og bortskaffelse affald miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

2.8.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Der findes ingen olietanke eller kemikalier på ejendommen. Olie mv. opbevares på ansøgers anden ejendom Svennesmølle 36.

Hvis der skulle opstå uheld på husdyrbruget, har husdyrbruget udarbejdet en beredskabsplan, hvori det er en instruks ved uheld.

2.8.4 Råvarer (B7)

Der er etableret et halmlager i lade største rum. Halmlageret er til brug på alle ansøgers ejendomme. I medicinskabet i foderladen opbevares medicin, vaccine, kanyler mm.

Der er etableret et fyrrum med gasfyr, som varmer forrum og staldbygningen op. Gasforsyningen er placeret ved fodersiloerne på fast underlag. Forbrug af gas til produktion og beboelse er vist i tabel 11.

2.8.5 Energiforbrug (B8)

Elektricitet anvendes primært til ventilation, gyllepumpning, varmelamper samt belysning. Energiforbruget for 2018 var på 47.562 kWh, mens en beregning ifølge normtallene vil være på 43.655 kWh. En af årsagerne til at energiforbruget er lidt højere end normtallene, kan skyldes at ventilationsanlægget er af ældre dato og at ventilationsbehovet for 2018 var større end normalt.

Der anvendes gas til opvarmning af stuehus og stalde. Det årlige forbrug af gas er 9.290 m³ gas. Det samlede forbrug af diesel til maskiner opgøres for driften på Svennesmølle 36.

Nuværende forbrug er skønnet ud fra aktuelle forbrugstal.

Type	Forbrug 2018	Forbrug beregnet med normal
El	47.562 kWh	ca. 43.655 kWh
Gas	9290 m ³	Ca. 9290 m ³

Tabel 11: Energiforbrug før og efter.

2.8.6 Vandforbrug (B8)

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af stalden, sanitære forhold og forbrug i boligen. Vask af maskiner osv. foregår på ejendommen Svennesmølle 36.

Ejendommen forsynes med vand fra Sydals Øst Vandforsyning. I 2018 blev der forbrugt ca. 1742 m³ til drikkevand i produktionen og rengøring af produktionsanlæg mv. Heraf bruges ca. 170 m³ til privat forbrug.

Ud fra normal fra driftsplanlægning 2015 drikke en smågrise 143 L (7,3-32 kg). Ved en smågriseproduktion på 16.500 smågrise er forbruget beregnet til 2359,5 m³ (jf. normal fra driftsplanlægning).

Type	Forbrug pt	Forbrug efter
Drikkevand, vaskevand, vand til overbrusning mv.	ca. 1742 m ³	ca. 2359,5 m ³
Stuehuse	ca. 170 m ³	ca. 170 m ³
I alt	ca. 1572 m ³	ca. 2529,5 m ³

Tabel 12: Vandforbrug før og efter.

2.8.7 Spildevand og restvand (B8)

På tegningen i bilag 3 er angivet nedløbsrør og markdræn som bortleder regnvand/ overfladevand. Der er ingen befæstede pladser eller vaskeplads, der afleder regnvand/ vaskevand til dræn eller gyllebeholder.

2.9 Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)

Forholdsregler i forbindelse med uheld med gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i personalerummet i stalden og opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle. Stalde, gyllekanaler og gyllebeholder er etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrbrugets gylle. Gyllebeholderen er desuden omfattet af 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Ud fra et højdekurvekort ses det, at terrænet omkring gyllebeholderen skråner mod syd. Ved et evt. brud vil gyllen skulle løbe over Lille Mommarmvej, og ned langs grusvejen mod syd. Der er ca. 260 meter til et lukket vandløb, som løber ud i en grøft parallelt med Kegnæsvej. Skulle der ske et brud på gyllebeholderen, forventes gyllen at løbe ned mod dette lukkede vandløb.

Instrukser for håndtering af spild/udslip af gylle, olie mv. er beskrevet detaljeret i beredskabsplanen.

2.10 Forslag til egenkontrol (B7)

Følgende egenkontroltiltag sker på ejendommen:

- Der registreres dyr i CHR.
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA, antal og vægt af dyr sendt til slagting.
- Før pumpning af gylle fra staldene bliver det tjekket, om der er plads til mere gylle i gyllebeholderen.
- Gyllepumpning til gyllevogn overvåges.
- Der føres journal over medicinforbrug.
- I løbet af dagen bliver anlægget holdt under opsyn.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres i regnskabet

2.11 BAT-Ammoniakemission (B9)

Kravet for BAT indtræder først når der er en beregnet ammoniakemission på over 750 kg NH₃-N/år på husdyrbruget. Da den beregnede ammoniak emission er på 646 kg NH₃-N/år, er der ikke krav om BAT.

2.12 Grænseoverskridende virkninger (B10)

Der er ca. 10 km til den dansk-tyske grænse og ca. 15 km til Ærø kommune. Pga. afstanden vurderes der ingen grænseoverskridende virkninger at være.

2.13 Oplysninger om konsulenten (A4)

Ansøgningen er udarbejdet af Pba.i jordbrug, Henriette Fries, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i 15 år. Dels som rådgiver, kommunal miljømedarbejder, AC-tekniker i Miljøstyrelsen og nu miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

3. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte udvidelse/ændring af husdyrbruget på Lille Mommarkvej 35 i Sønderborg kommune, ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Sønderborg Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for ejendommen fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

4. Bilag

Bilag 1: Oversigtskort over husdyrbruget Lille Mommarkvej 35

Bilag 2: Staldtegninger

Bilag 2a: Opgørelse af produktionsarealer

Bilag 3: Afledning

Bilag 4: Ejendomsoversigt over affald, ressourcer og gener.

Bilag 5: Kapacitetsberegning

Bilag 6: Beredskabsplan